DOI: [10.32702/2307-2105-2021.2.87](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.2.87)

УДК 338.15.2

Л. Ф. Товма

*к. т. н., доцент кафедри технічного та тилового забезпечення,
Національна академія Національної гвардії України
ORCID ID: 0000-0001-6864-7159*

МЕТОДИКА МОНІТОРИНГУ КРИЗОВИХ ЯВИЩ ТИЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

L. Tovma

*PhD in Technical Sciences,
Associate Professor of the Department of Technical and Logistical Support,
National Academy of the National Guard of Ukraine*

METHODS OF MONITORING CRISIS PHENOMENA OF BODY SUPPORT MILITARY UNITS OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE

У даній статті подано розробку теоретико-методичних положень стосовно моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових підрозділів. У якості наукової новизною отриманих результатів виступає розробка теоретико-методичних положень щодо моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України. В роботі головною метою проведення антикризового моніторингу пропонується вважати розробку та впровадження управлінських рішень щодо усунення слабких місць для раннього попередження кризових явищ тилового забезпечення військових частин та процесів, наслідки яких несуть негативний та руйнівний вплив. У якості приводу для ретельного аналізу фінансового, виробничого і господарського стану, динаміки показників, тенденцій розвитку тилового забезпечення військових частин у статті пропонується вважати появу слабких тривожних сигналів із зовнішнього чи внутрішнього середовища, при високих рівнях нестабільності. В дослідженні запропоновано основні завдання, які командуванню військових частин треба ставити в процесі моніторингу кризових явищ тилового забезпечення. Запропоновано основні групи носіїв загроз появи кризи з метою формування ефективної системи моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових частин. У статті розглянуто типові ознаки загрози кризи тилового забезпечення військових підрозділів і наведено відповідні рекомендації в рамках системи моніторингу стосовно їх усунення. Практичним значенням отриманих результатів є формування відповідних рекомендацій командуванню військових частин стосовно формування системи антикризового моніторингу тилового забезпечення Національної гвардії України. В статті акцентовано увагу на те, що реалізація системи антикризового моніторингу надає командуванню військових підрозділів можливість своєчасно реагувати на появу сигналів щодо виникнення та розвитку кризових явищ в системі тилового забезпечення та формувати адекватні управлінські рішення.

This article presents the development of theoretical and methodological provisions for monitoring the crisis of the logistics of military units. The scientific novelty of the obtained results is the

development of theoretical and methodological provisions for monitoring the crisis of the logistics of military units of the National Guard of Ukraine. The main purpose of the anti-crisis monitoring is to consider the development and implementation of management decisions to eliminate vulnerabilities for early prevention of crises in the logistics of military units and processes, the consequences of which have a negative and destructive impact. As an occasion for a careful analysis of the financial, production and economic situation, the dynamics of indicators, trends in the logistics of military units in the article it is proposed to consider the appearance of weak alarms from the external or internal environment, with high levels of instability. The study proposes the main tasks that the command of military units should set in the process of monitoring the crisis of logistics. The main groups of carriers of crisis threats are proposed in order to form an effective system for monitoring the crisis of the logistics of military units. The article considers the typical signs of the threat of a crisis in the logistics of military units and provides relevant recommendations within the monitoring system for their elimination. The practical significance of the obtained results is the formation of appropriate recommendations to the command of military units regarding the formation of a system of crisis monitoring of the logistics of the National Guard of Ukraine. The article emphasizes that the implementation of the anti-crisis monitoring system gives the command of military units the opportunity to respond in a timely manner to the emergence of signals about the emergence and development of crisis phenomena in the logistics system and to form adequate management decisions. This monitoring allows to determine the state of resources, as well as the dynamics of internal processes that occur under the influence of economic activity of the institutional structure and market environment of the logistics system of the National Guard of Ukraine.

Ключові слова: моніторинг; кризові явища; командування; військові частини; методика; ефективність; управлінські рішення.

Keywords: monitoring; crisis phenomena; command; military units; methodology; efficiency; management decisions.

Постановка проблеми. На сьогодні в рамках усього комплексу забезпечення військових частин Національної гвардії України провідне місце з точки зору своєї ефективності та важливості для командування займає тилове забезпечення. Однак ефективне тилове забезпечення військових частин є можливим лише за умови подолання кризових явищ, які в сучасних умовах пандемії коронавірусу є серйозним викликом для нормального функціонування тилу. З огляду на вказане у якості інструментарію підвищення якості тилового забезпечення військових підрозділів має виступати система моніторингу кризових явищ. Саме тому актуального значення набуває наукова та практична проблематика моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові статті [1-4] містять теоретико-методологічні засади стосовно контролінгу факторів ризику в сучасних умовах інформаційної економіки, які можуть бути застосовані у системі моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових частин як компонента інформаційного забезпечення контролю. Розгляд загальної специфіки управління інформаційними потоками тилового забезпечення знайшов свого відображення в дослідженнях [5, 6]. Розглянуті специфічні риси управління інформаційними потоками можуть становити логістичну компоненту системи моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових частин. В роботах [7-9] систематизовано основні методологічні засади управління якістю продукції і вибору відповідних матеріалів і обладнання, які можна використати як компоненту матеріально-технічного забезпечення системи моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових частин.

В той же час на сьогодні в спеціалізованій літературі відсутній методичний підхід стосовно моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових підрозділів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розробка методики моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України.

Виклад основного матеріалу. Поява слабких тривожних сигналів із зовнішнього чи внутрішнього середовища, при високих рівнях нестабільності є приводом для ретельного аналізу фінансового, виробничого і господарського стану, динаміки показників, тенденцій розвитку тилового забезпечення військових частин.

Головною метою проведення антикризового моніторингу є розробка та впровадження управлінських рішень щодо усунення слабких місць та «чорних сигналів» для раннього попередження кризових явищ тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України (НГУ) та процесів, наслідки яких несуть негативний та руйнівний вплив.

Даний моніторинг дозволяє визначити стан ресурсів, а також динаміку внутрішніх процесів, які відбуваються під впливом господарської діяльності інституціональної структури і ринкового середовища системи тилового забезпечення НГУ.

В процесі моніторингу кризових явищ тилового забезпечення НГУ обов'язково слід акцентувати увагу на тому, що антикризове управління охоплює значно ширші сфери діяльності, ніж аналіз лише фінансового становища. Найбільш важкими і відповідальними в процесі моніторингу системи тилового забезпечення НГУ є розробка ланцюжків економічних явищ, які виникають після виявлення певного сигналу, і розробка відповідних заходів, спрямованих на нейтралізацію виникаючих загроз або на підтримку позитивних наслідків, обумовлених цими явищами. Дані процеси та їх наслідки дозволяють виявити логічний аналіз, на основі якого деталізація послідовності економічних явищ дає можливість розробити найбільш доцільні та ефективні стратегічні рішення щодо запобігання або виходу з кризової ситуації.

У процесі моніторингу кризових явищ тилового забезпечення командуванням військових частин НГУ мають ставитися та вирішуватися наступні завдання:

формування інформаційної бази моніторингу (фінансова звітність, внутрішні документи військових частин);

проведення діагностики фінансового стану тилового забезпечення з метою виявлення ознак наявності та глибини розвитку кризи;

виявлення та дослідження основних факторів та причин, наслідком впливу яких є породження кризових явищ на моніторингу системи тилового забезпечення НГУ;

прогнозування подальшого розвитку фінансової ситуації тилового забезпечення;

розробка та реалізація управлінських рішень щодо локалізації та запобігання подальшому розвитку кризи.

З метою формування ефективної системи моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових частин НГУ слід виділяти такі основні групи носіїв загроз появи кризи:

1) державні та регіональні органи управління і місцеві органи самоврядування;

2) існуючі стейкхолдери та постачальники матеріальних, інформаційних, трудових і фінансових ресурсів та послуг;

3) потенційні стейкхолдери та постачальники матеріальних, інформаційних, трудових і фінансових ресурсів та послуг;

4) існуючі конкуренти стейкхолдерів і постачальників;

5) потенційні конкуренти стейкхолдерів і постачальників.

з метою діагностики рівня кризи у процесі формування та використання системи моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових частин НГУ за основними групами носіїв загроз, суб'єктами внутрішнього та зовнішнього середовища, командуванню потрібно виявити:

по-перше, конкретних носіїв загроз та їх основні інтереси;

по-друге, власні економічні інтереси щодо конкретного носія загроз;

по-третє, сутність конфлікту інтересів (загрози);

по-четверте, фактори та умови, що призводять до реалізації загрози;

по-п'яте, форму реалізації загрози;

по-шосте, результат реалізації загрози;

по-сьоме, індикатори реалізації загрози.

Результатом моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових частин НГУ має виступати перелік рекомендацій щодо локалізації та запобігання подальшого розвитку кризових явищ в залежності від ознак їх наявності, що діагностуються. Розглянемо типові ознаки загрози кризи тилового забезпечення військових підрозділів і наведемо відповідні рекомендації в рамках системи моніторингу стосовно їх усунення.

1. Зниження ліквідності - доцільно провести:

- реструктуризацію або пролонгацію зобов'язань;

- збільшити обсяг швидколіквідних активів, в першу чергу, грошових коштів, провести реструктуризацію активів у вигляді реалізації надлишкових запасів;

- детально проаналізувати дебіторську заборгованість, виділивши прострочену, та скоротити строки її погашення. За наявності значної простроченої дебіторської заборгованості, доцільно звернутися до обслуговуючого банку з метою застосування факторингу.

Доцільно також провести додаткове дослідження структури та динаміки грошових потоків з метою забезпечення їх синхронізації. Особливу увагу командуванню військових частин слід звернути на удосконалення політики управління дебіторською заборгованістю з метою забезпечення достатності грошових коштів тилового забезпечення для виконання зобов'язань перед стейкхолдерами та постачальниками – розрахувати максимальний термін надання відстрочки платежів для покупців тощо.

2. Переважаюче зростання витрат – потребує удосконалення структури витрат тилового забезпечення військових частин НГУ. В першу чергу необхідно звернути увагу на обсяг та структуру витрат, з метою виявлення елементів витрат, що не виправдано підвищують видатки тилового забезпечення. Також необхідним є комплексний аналіз структури видатків і виділення тих елементів витрат, на вартість яких тилове забезпечення може спричиняти певний вплив. У даному випадку можливий пошук альтернативних постачальників сировини з метою зменшення її вартості. Доцільним уявляється також аналіз і можливе скорочення адміністративних витрат. За можливості, доцільним є використання ресурсозберігаючих та енергозберігаючих технологій, що приведе до зменшення споживання відповідних ресурсів.

3. Переважаюче зростання зобов'язань – потребує скорочення обсягів залучених фінансових ресурсів. Доцільно також провести реструктуризацію або пролонгацію зобов'язань. Ситуація, при якій зобов'язання зростають швидше за власний капітал, не може тривати довго, хоча якщо вона діагностується лише в одному-двох періодах, може не нести загрози фінансовому стану тилового забезпечення військових частин НГУ. Якщо ж така ситуація продовжується, командуванню слід звернути особливу увагу на показники ліквідності та платоспроможності, щоб забезпечити своєчасне виконання зобов'язань. Також доцільним уявляється додатковий аналіз ефекту фінансового левериджу системи тилового забезпечення, і лише за умови його додатного значення командуванню військової частини має сенс продовжувати залучення зовнішніх фінансових ресурсів.

4. Уповільнення оборотності ресурсів – потребує додаткового аналізу за двома напрямками, а саме: аналіз динаміки активів та аналіз динаміки фінансових результатів. Якщо ж уповільнення оборотності викликане переважаним зростанням активів, то це свідчить про зменшення ефективності їх використання, у даному випадку доцільним уявляється проведення реструктуризації активів, удосконалення їх структури.

5. Скорочення фінансових результатів тилового забезпечення військових частин - в такому випадку в системі тилу спостерігаються ознаки циклічності прояву кризових явищ. У даному зв'язку, ознаки кризи прибутковості виникають у відповідь на уповільнення оборотності ресурсів, все це свідчить про зниження ефективності функціонування системи тилового забезпечення військових частин. Доцільним уявляється реструктуризація витрат, зниження непродуктивних витрат, скорочення адміністративних витрат та витрат на збут, також командуванню можна рекомендувати пошук нових стейкхолдерів і постачальників.

Точність вимірювання параметрів тилового забезпечення військових частин визначається елементами метрологічного забезпечення всієї системи. Використовувані загальні та спеціальні засоби метрологічного забезпечення і стандартизації гарантують єдність і достовірність моніторингової інформації, регламентують способи її отримання та оцінку якості.

Висновки і пропозиції. Отже, проведені дослідження дозволили окреслити основні компоненти теоретико-методологічного забезпечення моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України. Реалізація системи антикризового моніторингу надає командуванню військових підрозділів можливість своєчасно реагувати на появу сигналів щодо виникнення та розвитку кризових явищ в системі тилового забезпечення та формувати адекватні управлінські рішення.

Науковою новизною отриманих результатів є розробка теоретико-методичних положень щодо моніторингу кризових явищ тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України.

Практичне значення отриманих результатів полягає в формуванні відповідних рекомендацій командуванню військових частин стосовно формування системи антикризового моніторингу тилового забезпечення.

Напрямок подальшого дослідження може бути побудова економіко-математичних моделей прогнозування кризових явищ системи тилового забезпечення військових частин Національної гвардії України.

Література.

1. Hrabovskyi Y., Fedorchenko V. Development of the optimization model of the interface of multimedia edition. *EUREKA: Physics and Engineering*, № 3, pp. 3 – 12, 2019. DOI: 10.21303/2461-4262.2019.00902
2. Hrabovskyi Y., Brynza N., Vilkhivska O. Development of information visualization methods for use in multimedia applications, *EUREKA: Physics and Engineering*. 2020. № 1, pp. 3 – 17.
3. Hrabovskyi Y., Yevsyeyev O. Development of methodological principles of support-preservation engineering work. *Технологічний аудит і резерви виробництва*. 2018. №2/2. С. 43-49
4. Saabeel W., Verduijn T.M. A model of virtual organization: a structure and process perspective . *Electronic journal of organizational virtualness*, 2001. V.4. № 1
5. Pushkar O., Hrabovskyi Y. Methodology for developing an intelligent user interface for educational publications in the e-learning system. *Development Management*, № 17(3), 2019, P. 23-34. doi:10.21511/dm.17(3).2019.03
6. Соколовський С. А., Науменко М. О. Аналіз особливостей управління інформаційними потоками логістичних процесів підрозділів Національної гвардії України. *ScienceRise*. 2018. № 2. С. 19-21.
7. Hrabovskyi Y. Methods of Assessment and Diagnosis of the Quality of Knowledge in E-Learning. *Journal of Communication and Computer*. 2015. –№ 12. P. 286-296.
8. Науменко М.О. Вдосконалення управління якістю продукції високотехнологічних підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. Випуск № 62. С. 335-342.
9. Грабовський Є.М. Методика вибору обладнання флексографічного друку для виготовлення етикеточної продукції. *Системи обробки інформації*. 2017. № 2(148). С. 216 – 223.

References.

1. Hrabovskyi, Y. and Fedorchenko V. (2019), “Development of the optimization model of the interface of multimedia edition”, *EUREKA: Physics and Engineering*, vol.3, pp. 3 – 12. DOI: 10.21303/2461-4262.2019.00902
2. Hrabovskyi, Y. Brynza, N. and Vilkhivska, O. (2020), “Development of information visualization methods for use in multimedia applications”, *EUREKA: Physics and Engineering*, vol. 1, pp. 3 – 17.
3. Hrabovskyi, Y. and Yevsyeyev, O. (2018), “Development of methodological principles of support-preservation engineering work”, *Technological audit and production reserves*, vol. 2/2, pp. 43-49.

4. Saabeel, W. and Verduijn, T.M. (2001), "A model of virtual organization: a structure and process perspective", *Electronic journal of organizational virtualness*, vol. 4, no. 1
5. Pushkar, O. and Hrabovskyi, Y. (2019), "Methodology for developing an intelligent user interface for educational publications in the e-learning system", *Development Management*, vol. 17(3), pp. 23-34. doi:10.21511/dm.17(3).2019.03
6. Sokolovskyi, S. A. and Naumenko, N. A. (2018), "Analysis of peculiarities of management of information flows of logistic processes of units of the National Guard of Ukraine", *ScienceRise*, vol. 2, pp. 19-21.
7. Hrabovskyi, Y. (2015), "Methods of Assessment and Diagnosis of Knowledge Quality in E-Learning", *Journal of Communication and Computer*, vol. 12, pp. 286-296.
8. Naumenko, M. O. (2018), "Improvement of product quality management of high-tech enterprises", *Bulletin of the Economics of Transport and Industry*, vol. 62, pp. 335 – 342.
9. Hrabovskyi, Y. M. (2017), "Methods of selection of flexographic printing equipment for the manufacture of label products.", *Information processing systems*, vol. 2(148), pp. 216–223.

Стаття надійшла до редакції 15.02.2021 р.